

Таран О. М., канд. екон. наук, доцент
Пасемко Г. П., д-р наук з держ. управління, професор
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Стратегічний форсайт в публічному управлінні

Сучасне суспільство характеризується динамічністю та перебуває у процесі постійних трансформацій, повинно реагувати на загрози та виклики сьогодення. У цьому аспекті особливу роль набуває стратегічне передбачення, де суттєву роль відіграють форсайт-технології. «Форсайт (від англ. Foresight — погляд у майбутнє, передбачення) поєднавши у собі найкращі здобутки прогнозування та стратегічного планування став на сьогодні однією з найефективніших технологій проектування розвитку суспільства виходячи, при цьому не з минулого, а з майбутнього» [1].

Решетняк О. І. зауважує, що «форсайти зазвичай зосереджуються на розробці методологій, проведенні передбачення майбутнього та спрямовані на визначення тенденцій науково-технологічного розвитку, найбільш ймовірних технологій, надання рекомендацій щодо формування політики соціально-економічного та науково-технічного розвитку, визначення ключових драйверів та трендів, сценаріїв розвитку та ін». Форсайт-проекти спрямовані на практичне застосування їх результатів, тобто для формування національної та регіональної політики щодо розвитку інновацій та планування науково-технічних змін (наприклад, в Японії та Південній Африці), оцінку нових дослідницьких програм на національному або регіональному рівні (наприклад, у Великобританії, Чехії, Польщі, Кореї). Крім того, результати передбачень були застосовані для внесення змін у існуючі механізми фінансування науково-технічних проектів (наприклад, Німеччині та Франції)[2].

Для України - системно організовані форсайт-дослідження пріоритетних питань розвитку можуть стати важливим елементом прийняття рішень, як для політиків так і численних фахівців, оскільки дозволяють: підвищувати якість політичних рекомендацій; оцінювати потенціал і ресурсні обмеження у майбутньому, а також наслідки прийняття тих, чи інших рішень[3].

Форсайт-дослідження можуть проводитися на різних рівнях інноваційних систем [4]: глобальному – Форсайт-дослідження транснаціональних корпорацій; національному – Форсайт-дослідження пріоритетних областей і напрямків науково-технічного розвитку національної інноваційної системи; галузевому – Форсайт-проекти, які реалізуються із залученням ключових учасників однієї галузі і / або суміжних галузей; корпоративний – Форсайт-проекти, які здійснюються високотехнологічною компанією.

Форсайт-дослідження у своєму розвитку зазнали цілого ряду змін і на даний момент сформувалися наступні напрями. Перше покоління Форсайту розвивалося стосовно прогнозу технологічного розвитку, яке ґрунтувалося на аналізі внутрішньої динаміки розвитку технологій вузьким колом експертів. Друге покоління Форсайт-досліджень отримало ринкову орієнтованість, в основі

якої стоїть мета ув'язки технологічних прогнозів з їх впливом на конфігурацію і обсяг майбутніх ринків попиту й збуту. В даному випадку до складу Форсайт-проектів включаються представники наукового та виробничого секторів. Третє покоління Форсайт-досліджень характеризується значним розширенням кола учасників, а також параметрів і змін (включаючи науку і технологію, економіку і політику, соціальну сферу, захист навколишнього середовища, етичні та соціально-психологічні аспекти), щодо яких здійснюються спроби передбачення[4].

Форсайт поступово став одним з найбільш ефективних інструментів інноваційної організації суспільства. Із 90-х років минулого століття Форсайт широко почав застосовуватись в розвинених країнах у державному управлінні, а також при розробці стратегій, проектів і програм регіонального та місцевого самоврядування[5]. Публічний сектор України також почав виявляти інтерес до більш системного запровадження форсайту. «Форсайтінг є важливим і невіддільним елементом удосконалення роботи парламенту, формування сталої, ефективної та практично застосовної функції держави в абсолютно різних сферах її існування»[6].

Список використаних джерел:

1. Квітка С.А. Форсайт як технологія проектування майбутнього: новітні механізми взаємодії публічної влади, бізнесу та громадянського суспільства. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 8. С.7. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=aplup_2_016_8_3 (дата звернення 20.02.2024).
2. Решетняк О. І. Форсайт-методи в управлінні науково-технологічним розвитком. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7492> (дата звернення: 20.02.2024). DOI: [10.32702/2307-2105-2019.12.67](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.12.67)
3. Крючкова І.В. Форсайт, як інструмент визначення пріоритетів довгострокового розвитку країни. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9556> (дата звернення: 20.02.2024). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.11.20](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.20)
4. Ємельянов В.М., Коваленко І.І., Гончарова Н. В. Принципи та методи форсайт-досліджень у державному та публічному управлінні. *Public Administration and Regional Development 2021, №2:408-432* <https://pard.mk.ua/index.php/journal/article/view/249> (дата звернення 20.02.2024).
5. Квітка, С. (2019). Інноваційні механізми в публічному управлінні: форсайт. *Аспекти публічного управління*, 7(4), 5-16. <https://doi.org/10.15421/151918> (дата звернення 20.02.2024).
6. Огляд форсайт-практик у публічному секторі: досвід Європарламенту, Великої Британії, Естонії та Фінляндії. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Foresight_Public_Sector_update.pdf (дата звернення 20.02.2024).